



1

Gosi

// Jakob Smole

V nasprotju z večino rac se večje gosi v glavnem prehranjujejo na odprtih površinah, travnikih, poljih ipd. Temu je prilagojen položaj močnih nog, ki so za lažjo hojo postavljene pod trup. Zanje je značilna močna družinska socialna vez, saj se po gnezditvi v prezimovališča odselijo kar celotne družine. Tako lahko mladostni osebki pridobivajo izkušnje staršev vse do naslednje gnezditvene sezone. Jate se v zraku razporedijo v obliki črke V. Med letom se osebki izmenjujejo na čelu jate, kjer je zračni upor največji, in se premikajo nazaj, kjer je za letenje v zavetju predhodne ptice potrebnega manj napora. V Evropi najdemo velika prezimovališča ob obalah Atlantika in Severnega morja; tam lahko opazujemo mešane jate, ki štejejo več deset tisoč ptic.

Katere gosi so bile opažene v Sloveniji

Pri nas je bilo doslej opaženih deset vrst iz dveh rodov, *Anser* (gosi) in *Branta* (črnobelega gosi). Naše najpogostejše vrste so njivska (*Anser fabalis*), beločela (*A. albifrons*) in siva gos (*A. anser*). Druge vrste se pri nas pojavljajo le izjemoma. Pri nekaterih od teh gre zanesljivo za naseljene tujerodne ali pobegle ptice, denimo kanadska (*Branta canadensis*) in tibetanska gos (*Anser indicus*). Pri drugih ne moremo zagotovo vedeti, ali so ušle iz ujetništva ali pa so k nam zašle s svojih običajnih selitvenih poti in prezimovališč. V to skupino spadata grivasta (*B. bernicla*) in belolična gos (*B. leucopsis*). Pri preostalih pa gre večinoma za izjemno redke gostje, ki k nam zaidejo s svojih običajnih selitvenih poti iz pretežno sibirskih ali grenlandskih gnezdišč. Med te štejemo kratkokljuno (*A. brachyrhynchus*), malo (*A. erythropus*) in rdečevrato gos (*B. ruficollis*).

Kje in kdaj jih lahko opazujemo

V Sloveniji gnezdi le siva gos, in sicer le na eni lokaciji, Renških glinokopih. Pri nas jih lahko opazujemo od jeseni do spomladi, se pravi med selitvijo in na prezimovanju. Najprimernejše lokacije so Ormoško in Ptujsko jezero v severovzhodni Sloveniji, Cerkniško jezero v osrednji Sloveniji in Sečoveljske soline ter Škocjanski zatok na Obali. Edino slovensko prenočišče gosi v zimskem času na Ormoškem jezeru je bilo zaradi lova s hrvaške strani pred nekaj leti uničeno. ●

1: Tibetanska gos (*Anser indicus*) se pri nas pojavlja kot tujerodna vrsta verjetno pobegle gojene ptice. foto: Gregor Bernard

→ Očistimo Slovenijo

Projekt Očistimo Slovenijo 2012, ki bo potekal 24. marca prihodnje leto, podpiramo tudi na DOPPS. Zavedamo se pomena čistega okolja brez odpadkov, zato pozivamo člane DOPPS k sodelovanju pri akciji Očistimo Slovenijo 2012. Projekt bo prihodnje leto uresničen kot del pobude Očistimo svet 2012. Milijoni prostovoljcev bomo takrat del največje okoljske akcije v zgodovini človeštva, akcije, ki bo združila svet. Več podatkov o akciji boste našli na spletni strani www.ekologibrezmeja.si, od januarja 2012 pa boste lahko status projekta spremljali na spletni strani www.ocistimo.si. Obveščanje v zvezi s projektom bo tudi na spletni strani DOPPS www.svetptic.si. Za dodatne informacije pišite na info@ocistimo.si.